

drege med kmeti in grajščaki. Da bi se pa vendar le pokončevanju v okom prišlo, se želi splošno, ker se že dolgo govori, da bi se gozd najprej razdelil, toda ne na vsakega posestnika posebej, ker s tem bi ne bilo nobenemu kraju nič pomagano; zapravljevci in pijanci bi kmali svojega ogolili, potem bi pa drugim kradli. Treba je tedaj, da bi se na občine, od ene do pet sosesk vkup, odmeril, kakor lega gozda in kraj dotičnim vasém prav kaže; ti bi si lahko izvedenega logarja držali, da bi skrbel za varčnost v gozdu, in kar bi bilo enemu ali drugemu odkazano posekati, da se čisto iz gozda vzame, naj so že veje, vrhovi ali trske. To bi kmetu za kurjavo veliko zdalo, da bi ne bilo treba zmiraj posebej dreves sekati za drva.

Ko smo poslance volili v deželni zbor, mislili smo, da bodo oni te naše rane in še druge bolečine odkrili. Ne tajim, da res veliko reči so nam na dan spravili in nekteri prav možato govorili, za to in uno potrebno stvar; al željno smo mi Notranjci pričakovali od svojih zastopnikov, kdaj da bomo slišali ali v kakem časniku brali, kar se gozdov tiče; al žalibog! da se je v deželnem zboru tako malo omenilo o tej jako potrebni in važni reči.

Ko bi se bilo toliko besed skvarilo o potrebi pravega reda z gozdom, kakor se je o ljubljanski bolnišnici, o kateri ni bilo nič govoriti, ker deželni odbor je storil, kar je silna potreba bila, gotovo bi bili vedili, pri čem da smo. Res, da ta reč ne gré tako hitro in da se ne dá mahoma obravnavati, toda z odlašanjem se tudi naprej ne pride.

Naj še par let to tako ostane, da se ne predružači, ne bo ne kmetu ne grajščaku veliko ostalo v gozdu.

Že zdaj se čuti pomanjkanje, posebno po žagah. Prejšnja leta so žage imele za celo leto dosti krlov rezati brez bukovih čokov, zdaj pa jim jih tako primanjkuje, da, kjer so imeli po dve žagi, so eno podrli, ker zdaj ena nima več kakor za pol leta rezati; sicer večidel stojé. Tudi zverjadi se zdaj malo nahaja v gozdu, posebno polhi so se tako iztrebili, da, kjer jih je eden en večer do 100 lahko vjel, jih zdaj komaj od 20 do 40 vjame. Sme se reči, da v poprejšnjih časih, ko je bukov gozd še bil, se je štelo 1000 polhov na enega lovca leto in dan. Vidi se iz tega, koliko se je polhovega mesa povžilo in veliko polhovih kožic in kap (kučem) na Česko prodalo, — zdaj je pa skorej vse proč. (Kon. prih.)

Gospodarske skušnje.

* Rožje dober gnoj. Ni prav ne, vinorejci! da rožje, ko trte obrežete, z vinograda domú spravljate ter ga deloma v peči, deloma na sv. Ivana dan požgoste in popaliste. Gotovo bi tega ne storili, ako bi vedili, da je rožje za trte same jako jako dober gnoj. Ako hočete kak vinograd pognojiti, podkopajte k vsaki trti enmalo rožja. Rožje, ki v zemlji počasi gnjije, je prav dober gnoj in trpi vam veliko veliko let, več kakor vsak drug gnoj. Vinorejci! bodite tedaj v tem prihodnjič bolj varčni in ne pokvarjajte rožja.

A. Žgur.

Národne stvari.

V brambo Jugoslovanov.

Časniki dunajski pišejo, da gosp. državni minister Schmerling ob priliki, ko je v finančnem odseku šlo za podporo senjskih frančiškanov s 4000 gold. iz dr-

žavne denarnice, je bil za to, da se jim izbriše ta podpora, ker ti minihi so pri volitvah dalmatinskih deželnih poslancev nasproti delali vladi in s tem očitno pokazali sovraštvo do Avstrije. Nam ni znano, kaj so pregrešili senjski frančiškani, da je gosp. državni minister tako bridko besedo spregovoril o njih; al to nam priča zgodovina, da prav ta samostan, ki je za omiko naroda mnogo koristil po šolah svojih, je bil, ki je leta 1797 po svojem delegatu patru Andreju Dorotiću v imenu dalmatinskih vasi in mest prostovoljno izročil se geslu avstrijskega carstva, — da leta 1809 je en frančiškan iz tega samostana na čelu dalmatinske deputacije prisegal zvestost cesarju avstrijskemu, — da Francozi, prisedši v Dalmacijo, so 3 duhovne iz tega samostana obesili kot „avstrijske puntarje“ itd. To vse je storil ta samostan za Avstrijo. Misliti se mora po pravici po vsem tem, da še dandanes nepremakljiv stoji za Avstrijo.

Če se nahaja ktera stranka, kakor se je že v dunajskih časnikih pisalo, ki neprenehoma natolcuje južne Slovane, da so podobni italijanissimom, je to natolcevanje v nebo vpijoča krivica, ki se dela najzvestejšim narodom avstrijskim!

Palacky je leta 1848 s kratko pa tehtno besedo izgovoril program vseh Slovanov avstrijskih, rekši: „Ako bi ne bilo Avstrije dozdej, napraviti bi jo morali sami.“ Ali more kdo dokazati, da je kateri koli narod jugoslovanski kdaj djansko drugače ravnal, kakor po tem programu? Ne le, da prirojena vernost in udanost do cesarskega prestola veže Slovane v Avstrijo in da je živa resnica, kar je Koseski naš rekel, da „hrib se omaja in hrast, zvestoba Slovencev ne gane“, temuč tudi to je, kar je Toman v državnem zboru dobro povdaril, da tudi sebičnost avstrijske Slovane veže z Avstrijo, sicer bi jih požrla ali Nemčija ali Madjar ali Italijan, ker samotež bi bili preslabi zdržati se.

In kaj pričuje zgodovina?

So li morebiti Slovenci — krepko trdi „Zukunft“ — nasprotniki Avstrije? Oni, ki nič družega ne zahtevajo kot ravnopravnost v šoli, v uradnijah in postavodavstvu? Oni, katerih srce je Vodnik svetu razodeval, pevši „Estrajh za vse“! — oni, ki so v vihar- nih časih leta 1848 stali za Avstrijo kot skala, — ki so odbili „črno vojsko“ (Landsturm), v katero so vabljeni bili od nemške strani zoper Dunaj, — oni, ki so nabirali denar za armado Jelačićevo, da je rešil Avstrijo pogube? Oni, ki po svojih narodnih zastopnikih v deželnih in državnih zborih zastavo avstrijsko tako visoko držijo?

Ali to so nasprotniki Avstrije? Ker jim protivniki ne privoščijo ravnopravnosti in se odkritosrčno borijo zoper to počenjanje, ali je to nasprotstvo?

Ali so dalmatinski Slovani nasprotniki Avstrije? Nikdar nikoli! V tem ko italijanissimi kujejo „unità Italia“ (edino Italijo), terjajo ti Slovani zedinjenje s Hrvaško in Dalmacijo, ki ste se 1527 iz proste volje združili z Avstrijo in hišo habsburško in ste zmiraj nepremakljivi stali pri Avstrii.

Ali so morebiti Slovani trojedine kraljevine nasprotniki Avstrije? Ni mogoče! Ogerska bojišča 1848. in 1849. leta in itališka 1848., 1849. in 1859. leta so krvave priče udanosti avstrijske. Naj vsak, kdor dvomi, se ozre na tistih 2400 hrvaških vdov, katerih možje so smrt storili za Avstrijo 1848. in 1849. leta; naj pogleda na Vojaško granico, ktera, čeravno še ne vživa ustavnih pravic, potrpežljivo čaka ure, ki njene junake kliče v boj za Avstrijo!